

ภาคผนวก ก

หนังสือราชการ ใบลงเวลา
และเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

ที่ ศธ 0527.02.01/ 5111

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนครสวรรค์
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก 65000

5 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการวิจัย

เรียน

ด้วยนางสาวอภิญญา แก้วชื่น รหัสประจำตัว 45030017 นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบ
การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ พ.ต.ดร.นพพล เจนอักษร
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พิจารณาล่วงเห็นจรรยาบรรณเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ
ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการวิจัย
ในวันที่ 25 ตุลาคม 2549 ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ
อย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินิจ ภู่งามวิบูลย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

งานบริการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-5526-1000 ต่อ 2444 กด 115 - 119

โทรสาร 0-5526-1000 ต่อ 2444 กด 111

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม
 เรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืน
 วันที่ 25 ตุลาคม 2549 เวลา 13.00 – 15.30 น. ณ โรงแรมแกรนด์ไฮแอท มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ที่	ชื่อ - สกุล	สถานที่ทำงาน	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
1	ดร.กวิลาดี บุรีกุล	วิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	คณบดี	[ลายมือชื่อ]
2	ดร.ณรงค์ พิมสาร	สพ.อ. 1	ผู้อำนวยการ	[ลายมือชื่อ]
3	ดร.ไพรัช สุ่มสนสุข	อ.ร.ร. พนาพร	คณบดี	[ลายมือชื่อ]
4	ดร.ชัยภูมิ สิมมู	ม.ร.ร. สุราษฎร์ธานี	คณบดี	[ลายมือชื่อ]
5	ดร.เชก มุลเดช	ม.ร.ร. พนาพร	คณบดี	[ลายมือชื่อ]
6	ดร.ศิริโสภา มีเจริญ	โรงเรียนสตรีศรีสุราษฎร์ธานี / วิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	คณบดี	[ลายมือชื่อ]
7	ดร.มณฑป ไชยจิต	คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	คณบดี	[ลายมือชื่อ]
8	ดร.ณัฐพล ชุมวรฐายี	ม.ร.ร. พนาพร	คณบดี	[ลายมือชื่อ]
9	ดร.สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์	ม.ร.ร. พนาพร	คณบดี	[ลายมือชื่อ]
10				
11				
12				
13				
14				
15				

เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม
เรื่อง
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ณ โรงแรมแกรนด์วิว
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
วันพุธที่ 25 ตุลาคม 2549
เวลา 13.00-15.30 น.

ชื่อผู้วิจัย	นางสาวอภิญญา แก้วชื่น
ปริญญา	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2548
ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผ.ศ. ว่าที่ พ.ศ. ดร. นพดล เจนอักษร
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ร.ศ. ดร. ประหยัด จิระวรพงศ์ ร.ศ. ดร. ลำราญ มีแจ้ง

ชื่อเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล
และการพัฒนาที่ยั่งยืน

TITLE GOOD GOVERNANCE AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT
MANAGEMENT MODEL IN BASIC EDUCATION SCHOOLS

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาก่อให้เกิดปัญหามากมาย โดยมีปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องถึงระบบนิเวศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อไปทั่วโลก และเกิดความต้องการ การพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และเป็นธรรม ขึ้นในสังคม จากการศึกษาพบว่า มีความพยายามที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ความสมดุลและเป็นธรรมดังที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2547 – 2550 (2546. หน้า 10) ระบุว่า “ภาระหน้าที่ใหม่หรือพันธกิจใหม่ของ สศช. คือ วางแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน” ความสมดุล และเป็นธรรม จะเกิดขึ้นได้ด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย สองประการ ได้แก่ การมีธรรมาภิบาล และการมีการพัฒนาที่ยั่งยืน บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี, 2544. หน้า 2-3) กล่าวถึงธรรมาภิบาลไว้ว่า จะช่วยให้ระบบบริหารของรัฐมีความยุติธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ (ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ, ม.ป.ป. หน้า 141-142) กล่าวว่าหลักธรรมาภิบาลมีกระบวนการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นธรรมต่อคนในสังคม ให้ความมั่นใจแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และยากจน มีการจัดระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และรักษาความสมดุลของระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศอย่างมีเสถียรภาพ สุวรรณทองคำ (สุวรรณ ทองคำ, 2545. หน้า 1-2) สรุปว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการขั้นพื้นฐาน และยุทธศาสตร์ที่สังคมโลกต้องการให้เกิดขึ้น และนำมาใช้ เพื่อลด บรรเทา และแก้ปัญหาต่าง ๆ

โดยเฉพาะ ปัญหาการก่อราษฎรภัย บังหลว่ง ช่วยสร้างคุณค่า และจิตสำนึกทางปัญญา วัฒนธรรม และจริยธรรม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทำให้มีความเป็นธรรมในสังคม มีความโปร่งใส ได้รับการยอมรับ และเชื่อถือ มีประสิทธิภาพ และคุณภาพมาตรฐานสูงขึ้นไป มีการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นภูมิคุ้มกันที่ทำให้มีความเข้มแข็งมีเสถียรภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย ทุกภาคของสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดี องค์การสหประชาชาติ หรือ United Nation (UN) (สถาบันพระปกเกล้า, 2546. หน้า 5-9) ให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาล โดยมีเหตุผลว่า เป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศ ให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542. หน้า 29) ได้สรุปลักษณะสำคัญของธรรมาภิบาล แบบสากล ด้านเป้าหมาย โครงสร้าง และกระบวนการ และสาระของธรรมาภิบาล ดังนี้ เป้าหมายของธรรมาภิบาล คือ การพัฒนา และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ของทุกภาคส่วนในสังคม สาระของธรรมาภิบาล คือ การบริหารจัดการ ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ต้องสร้างความสมดุลระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคม ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีเสถียรภาพ

สรุปได้ว่าธรรมาภิบาลสามารถทำให้สังคมเกิดความสมดุล เป็นธรรม และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

UN Commission on Environment and Development (UNCED) (อันยวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2546. หน้า 58-68) กล่าวว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การพัฒนาที่สนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นอนาคตต้องประนีประนอม ยอมลดความสามารถที่สนองความต้องการของตนเอง ซึ่งหมายถึงความเป็นธรรม และได้กล่าวว่า ในขณะเดียวกันเราก็จะต้องยึดหลักการ “ความยุติธรรมภายในชนรุ่นเดียวกัน” และกล่าวว่า ที่สำคัญกว่านั้นแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในทัศนะของฝ่ายนักวิชาการก้าวหน้า และองค์กรพัฒนาเอกชนต้องรวมถึงมิติความเป็นธรรมในสังคม การเคารพในสิทธิมนุษยชนและสิทธิชุมชน ในการจัดการทรัพยากร ตลอดจนวางแผนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งกระบวนการทัศน์ในการพัฒนามนุษย์ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ 4 ประการ ที่ทำให้แนวคิดการพัฒนามนุษย์แตกต่างไปจากตัวแบบการสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความเท่าเทียมกัน (equity) ความยั่งยืน (sustainability) ผลผลิตภาพ (productivity) และการเพิ่มพลังศักยภาพ (empowerment) นอกจากนี้ มีการวิจัยในต่างประเทศ เช่น การวิจัยของ R. Sathiendrakumar (1996. pp. 151-163) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาอย่างยั่งยืน : ความฝัน หรือ ความจริง พบว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนหมายถึง “การพัฒนาที่มั่นคง เพิ่มพูน สวัสดิการจากฐานปัจจุบันไปถึงอนาคต” จากคำจำกัดความนี้

ทำให้เห็นองค์ประกอบย่อยๆ ของพัฒนาการที่ยั่งยืน ดังนี้ คือ ความยุติธรรมในสังคม นิเวศวิทยา เศรษฐกิจ รวมทั้งเรื่องสิ่งแวดล้อม และเงื่อนไข ที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน Ludmila A Verbitskaya, Natalia B Nosova, Ludmila L Rodina (2002. pp. 279-288) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาอย่างยั่งยืน ในการศึกษาาระดับสูงในรัสเซีย : กรณีศึกษา St Petersburg State University พบว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนทางการศึกษาในรัสเซีย เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ของสังคม Victoria M. Segovia และ Angelina P Galang (2002. pp. 288-297) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาอย่างยั่งยืน ในการศึกษาาระดับสูงในฟิลิปปินส์ : กรณีศึกษา Mariam College พบว่าการที่จะเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั้นต้องปลูกฝังจิตสำนึก และสร้างวัฒนธรรม ในสังคม ซึ่งเป็นหน้าที่ ขององค์กรทางการศึกษาโดยตรง

การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงมีความสำคัญ และเป็นความจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้น แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล กับการพัฒนาที่ยั่งยืน ถูกนำมาใช้ เพื่อทำให้สังคมเกิด ความสงบสุข องค์กรทางการศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญ ในการพัฒนาศักยภาพคน เนื่องจากเป็นองค์กรที่ให้บริการกับประชาชนจำนวนมากที่สุด และเป็นองค์กรที่จะนำนโยบายสู่การปฏิบัติได้โดยง่าย เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ต้องนำแนวคิดเหล่านี้ มาใช้ แต่การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล มีน้อยมาก และที่ศึกษาไว้ก็เป็น ภาพรวมกว้างๆ ยังไม่มีการศึกษาหลักการนำไปปฏิบัติ และการนำไปใช้ ที่เหมาะสม เช่นเดียวกับแนวคิดเรื่อง การพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งพระธรรมปิฎก ปยุตโต (2543) เห็นว่า การจัดการศึกษาตามหลักสูตร ไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง คนมาเรียนเพียงเพื่อ รับวุฒิบัตร หรือเรียนไปเพื่อประกอบอาชีพ จำเป็นที่จะต้องทบทวนกันใหม่ (ธรรมปิฎก ปยุตโต, 2539 หน้า. 238-258) ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับ กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน จะเกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัย การเพิ่มสมรรถนะ ให้องค์กรนั้นคือ การพัฒนาคนให้มีศักยภาพก่อนเป็นอันดับแรก เมื่อพัฒนา มนุษย์ให้เป็นแกนกลางในการพัฒนาแล้ว การพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้น ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีการศึกษา ว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ควรยึดหลักใดจึงจะทำให้เกิดผล ทางปฏิบัติได้

ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะ ศึกษา สร้าง ตรวจสอบ และนำเสนอรูปแบบการบริหาร ตามหลัก ธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยกระบวนการของระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษา กล่าวคือจะศึกษาเอกสาร ศึกษาจากสภาพจริงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่บริหารจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ แล้วนำเสนอเป็นองค์ความรู้ใหม่ และใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่อไป

คำถามวิจัย

คำถามวิจัยทั่วไป

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน
ควรเป็นอย่างไร

คำถามวิจัยเฉพาะ

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน มีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
3. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมหรือไม่

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

จุดมุ่งหมายทั่วไป

เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน

จุดมุ่งหมายเฉพาะ

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

1. สนามวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้มาจากผู้มีประสบการณ์ ด้านการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้เสนอชื่อจากความคิดเห็นส่วนตัวเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยเลือกสถานศึกษาที่ได้รับการเสนอชื่อซ้ำกันมากที่สุดมา จำนวน 2 โรงเรียน เป็นสนามวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ระเบียบวิธีวิจัย การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มี 8 ขั้นตอน ได้แก่ การเลือกสนามวิจัย การเตรียมตัวเข้าสนาม การเข้าสนาม การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดแหล่งข้อมูล เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การศึกษาปรากฏการณ์ในภาคสนาม ใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต และการสัมภาษณ์
4. ประเด็นที่ศึกษา การกำหนดประเด็นในการศึกษา มีดังต่อไปนี้
 - 4.1 ศึกษาสภาพทั่วไป เช่น ทำเลที่ตั้ง บริบทอื่น (สังคม วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ) ประวัติความเป็นมา บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง สารสนเทศอื่น โครงสร้างการบริหารโรงเรียน ภาระงาน แผนงาน โครงการ กิจกรรม งานตามนโยบาย ผลงาน
 - 4.2 ปัจจัยการบริหาร ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ที่ปรึกษา กรรมการโรงเรียน ประชาชน อาคารสถานที่ สิ่งปลูกสร้าง งบประมาณ
 - 4.3 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน ของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่
 - 4.3.1 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย หลักนิติธรรม คุณธรรม รับผิดชอบ โปร่งใส มีส่วนร่วม คู่คุณค่า และหลัก

การสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างรอบด้าน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง การมีวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการพัฒนา

4.3.2 กระบวนการบริหารจัดการ เทคนิค ทักษะ พฤติกรรมการบริหาร
เช่น การใช้สื่อเทคโนโลยี การสื่อสาร การตัดสินใจ ภาวะผู้นำ การสร้างแรงจูงใจ โดยศึกษาวิธี
ดำเนินการ ต่อไปนี้ การวิเคราะห์ภารกิจตามสภาพปัญหา ความต้องการ การวางแผน การดำเนิน
ตามแผน การกำกับ ติดตาม นิเทศ การวัด ประเมิน ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน การรายงาน
การบริหารตามหลักการบริหารคุณภาพต่าง ๆ

4.4 ผลผลิต ได้แก่ ประสิทธิภาพและคุณภาพของโรงเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของครู นักเรียน

5. แหล่งข้อมูล

5.1 บุคคล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน
ศิษย์เก่า ผู้ปกครองนักเรียน ที่ปรึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้อุปการะโรงเรียน ผู้ประกอบการค้า
นักการภารโรง ผู้รักษาความปลอดภัย ครอบครัวผู้เกี่ยวข้อง ผู้เกี่ยวข้องอื่น

5.2 เอกสาร หลักฐาน สิ่งพิมพ์ ได้แก่ แฟ้มสะสมผลงาน (port folio) ของผู้บริหาร
ครู นักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) โครงการ โครงงาน แผนภาพ แผนภูมิ
ภาพถ่าย ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วัสดุสิ่งของ สมุดบันทึกการประชุม สมุดนิเทศ สมุดบันทึก
ต่าง ๆ ธรรมนูญโรงเรียนข้อตกลงต่าง ๆ สมุดงานนักเรียน ผลงานครู ผลงานนักเรียน ฯลฯ

5.3 ร่องรอยการปฏิบัติจริง เช่น ความสะอาด มารยาท การมีระเบียบวินัย
ในตนเอง การมีระเบียบวินัยในหมู่คณะ วิธีปฏิบัติต่างๆ การเข้าประชุม การทำกิจกรรม

5.4 เวลา ใช้เวลาราชการ และเวลาที่เหมาะสม

5.5 สถานที่ ได้แก่ ร้านค้า บ้านพัก โรงเรียน สถานที่ทั่วไปในบริเวณโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ธรรมาภิบาล หมายถึง หลักที่ใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ซึ่งวิเคราะห์องค์ประกอบตามแนวทางของการสร้างดัชนีชี้วัดของสถาบันพระปกเกล้า
และสำนักงาน ก.พ. โดยยึดหลัก 6 ประการ ตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรี ได้แก่
หลักนิติธรรม คุณธรรม รับผิดชอบ โปร่งใส มีส่วนร่วม คำนึงค่า

หลักนิติธรรม ประกอบด้วย กฎระเบียบของโรงเรียนที่กำหนดขึ้นไว้ มีการดำเนินการที่มีความสอดคล้องกับระเบียบกฎหมาย นโยบาย ของทางราชการ กฎระเบียบ แนวปฏิบัติเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกหรือตัวแทนในโรงเรียน มีการบริหารงานตามกฎหมาย หลักการ กฎ ระเบียบ ข้อตกลงของโรงเรียน มีการดำเนินการตามกฎหมาย หลักการ กฎ ระเบียบ ข้อตกลงของโรงเรียน มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้นักลการปฏิบัติตามกฎหมาย หลักการ กฎ ระเบียบ ข้อตกลงของโรงเรียน

หลักคุณธรรม ประกอบด้วย การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม มีการส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นผู้มีคุณธรรม การสร้างความเสมอภาค

หลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วย มีการทำงานตามโครงสร้างองค์กร การบริหารงาน มีการกระจายอำนาจสู่บุคลากรระดับต่าง ๆ มีการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากร มีความรับผิดชอบ

หลักความโปร่งใส ประกอบด้วย มีการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเปิดเผย มีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ ให้มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สม่าเสมอ มีกลไกและปรับปรุง กลไกการตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอน มีการรายงานผลการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ

หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารภายในองค์กร แสวงหาความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

หลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย การสร้างความตระหนัก การใช้กลยุทธ์ ในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ มีการใช้เทคนิคการบริหาร คุณภาพในการดำเนินการ มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม

การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย การสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างรอบด้าน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง การมีวัฒนธรรมองค์กร เพื่อการพัฒนา

การสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างรอบด้าน ประกอบด้วย การสร้าง และดำเนินการตามกระบวนทัศน์ในการพัฒนา มีกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ มีการวางแผน ร่วมมือกันในเครือข่ายอย่างหลากหลาย มีการเพิ่มขีดความสามารถการดำเนินงานในโรงเรียน

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย การแสวงหาความร่วมมือทั้งในและนอกโรงเรียน การสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการเพิ่มสมรรถนะคนในองค์กร การมีรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลาย

การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การจัดระบบการจัดเก็บสะสมองค์ความรู้ การสร้างแหล่งการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนให้เกิดการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การเผยแพร่องค์ความรู้

การมีวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการพัฒนา ประกอบด้วย การสร้างคุณลักษณะของบุคลากรที่จะพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในระดับบุคคล กลุ่ม และสังคม ทั้งด้านพฤติกรรม ความคิด ที่เอื้อต่อการทำงานให้สำเร็จ การสร้างบรรยากาศในองค์กรที่เอื้อต่อความสำเร็จ การมีวัฒนธรรมที่มีคุณภาพ การส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนพฤติกรรมให้เกิดความคงทน

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง แผนภูมิ ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร ร่วมกับการสรุปปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ใช้หลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม คุณธรรม ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความคุ้มค่า และใช้หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน 4 หลัก ได้แก่ การใช้ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างรอบด้าน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง การมีวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการพัฒนา โดยผ่านการตรวจสอบด้วยกระบวนการทางวิจัย ที่เป็นระบบ เชื่อถือได้

การตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การตรวจสอบความเหมาะสม ด้านความครอบคลุมตามเนื้อหา ด้านความถูกต้อง ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยวิธีการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญที่มีผลงานทางวิชาการ มีประสบการณ์ หรือทำงานเกี่ยวข้อง กับการพัฒนาที่ยั่งยืน ธรรมาภิบาล หรือการบริหารการศึกษา

ภาพ 11 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถแสดงเป็นลำดับขั้นตอน ดังภาพ 2

ภาพ 12 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ประเด็นคำถามเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
และการพัฒนาที่ยั่งยืน

- ประเด็นที่ 1 ท่านคิดว่า หลักนิติธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่า หลักคุณธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 3 ท่านคิดว่า หลักความรับผิดชอบที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 4 ท่านคิดว่า หลักความโปร่งใสที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 5 ท่านคิดว่า หลักการมีส่วนร่วมที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 6 ท่านคิดว่า หลักความคุ้มค่าที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 7 ท่านคิดว่า หลักการสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างรอบด้าน ที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 8 ท่านคิดว่า หลักการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 9 ท่านคิดว่า หลักการสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 10 ท่านคิดว่า หลักการมีวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการพัฒนา ที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 11 ท่านคิดว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร
- ประเด็นที่ 12 ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือไม่ อย่างไร

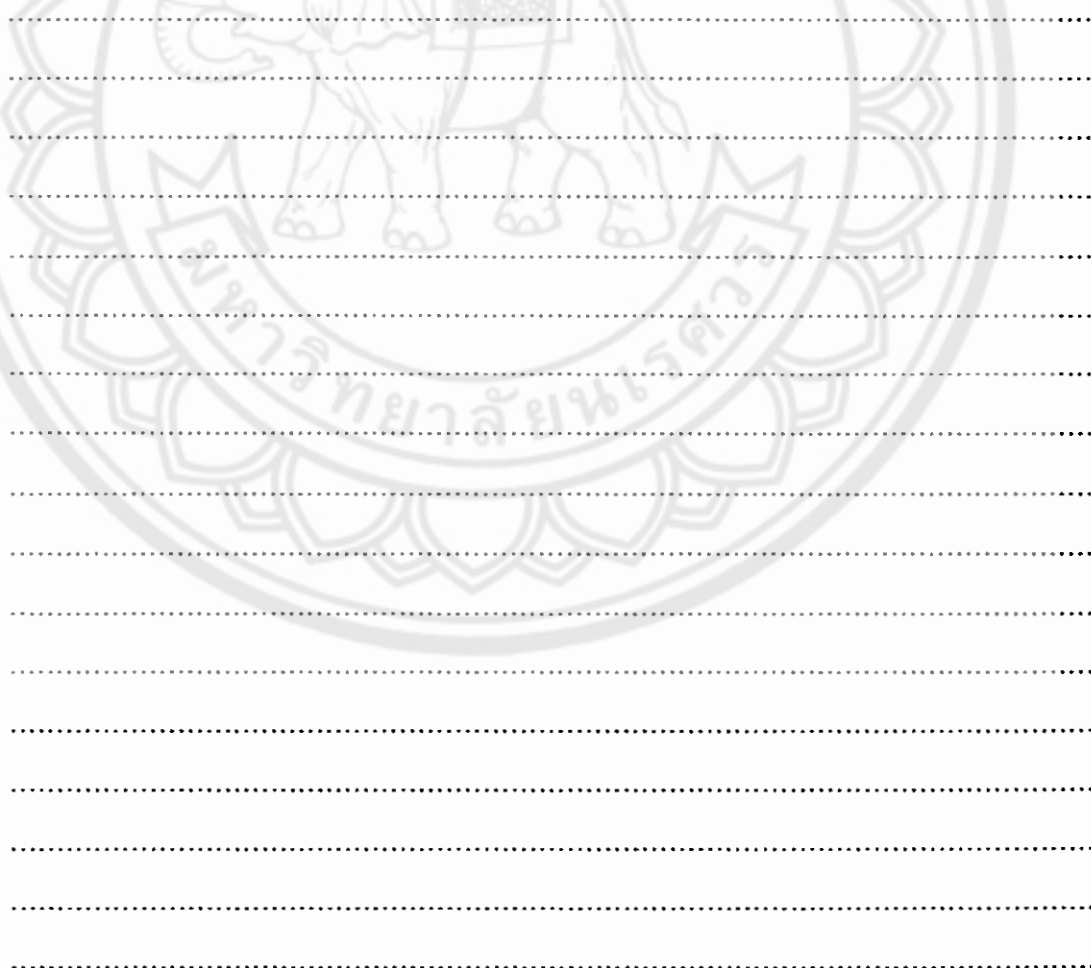
รายละเอียดประกอบการสนทนากลุ่ม

ประเด็นที่ 1 ท่านคิดว่า หลักนิติธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร

หลักนิติธรรม ประกอบด้วย กฎระเบียบของโรงเรียนที่กำหนดขึ้นใช้ มีการดำเนินการ ที่มีความสอดคล้องกับระเบียบกฎหมาย นโยบาย ของทางราชการ กฎระเบียบ แนวปฏิบัติเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกหรือตัวแทนในโรงเรียน มีการบริหารงานตามกฎหมาย หลักการ กฎ ระเบียบ ข้อตกลงของโรงเรียน มีการดำเนินการตามกฎหมาย หลักการ กฎ ระเบียบ ข้อตกลงของโรงเรียน มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎหมาย หลักการ กฎ ระเบียบ ข้อตกลงของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่า หลักคุณธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร

หลักคุณธรรม การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยยึดมั่นในความถูกต้อง

ติงาม มีการส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นผู้มีคุณธรรม การสร้างความเสมอภาค

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นที่ 3 ท่านคิดว่า หลักความรับผิดชอบต่อเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร

หลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วย มีการทำงานตามโครงสร้างองค์กร

การบริหารงาน มีการกระจายอำนาจสู่บุคลากรระดับต่าง ๆ มีการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรมีความรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นที่ 4 ท่านคิดว่า หลักความโปร่งใสที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร

หลักความโปร่งใส ประกอบด้วย มีการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเปิดเผย

มีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ ให้มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สม่ำเสมอ มีกลไกและปรับปรุง

กลไกการตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกชั้นตอน มีการรายงานผลการดำเนินงาน

อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

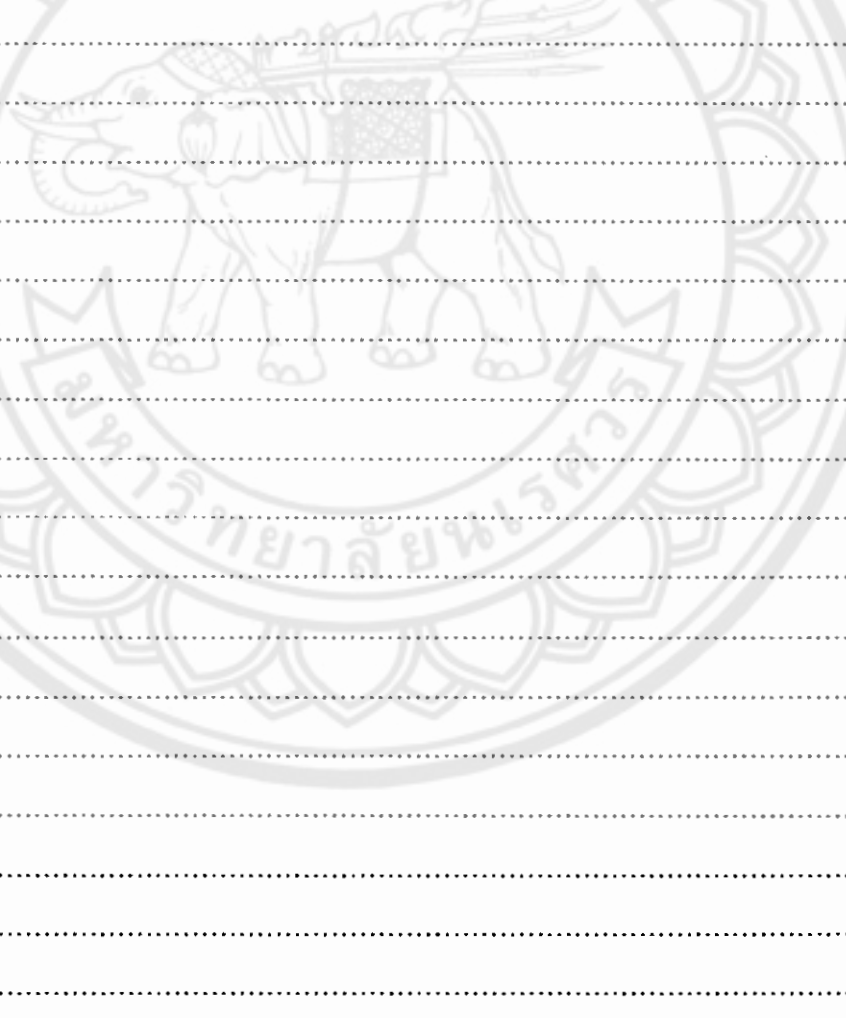
ประเด็นที่ 5 ท่านคิดว่า หลักการมีส่วนร่วมที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร

หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การเปิดโอกาสให้บุคลากร

และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหาร
ภายในองค์กร แสวงหาความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

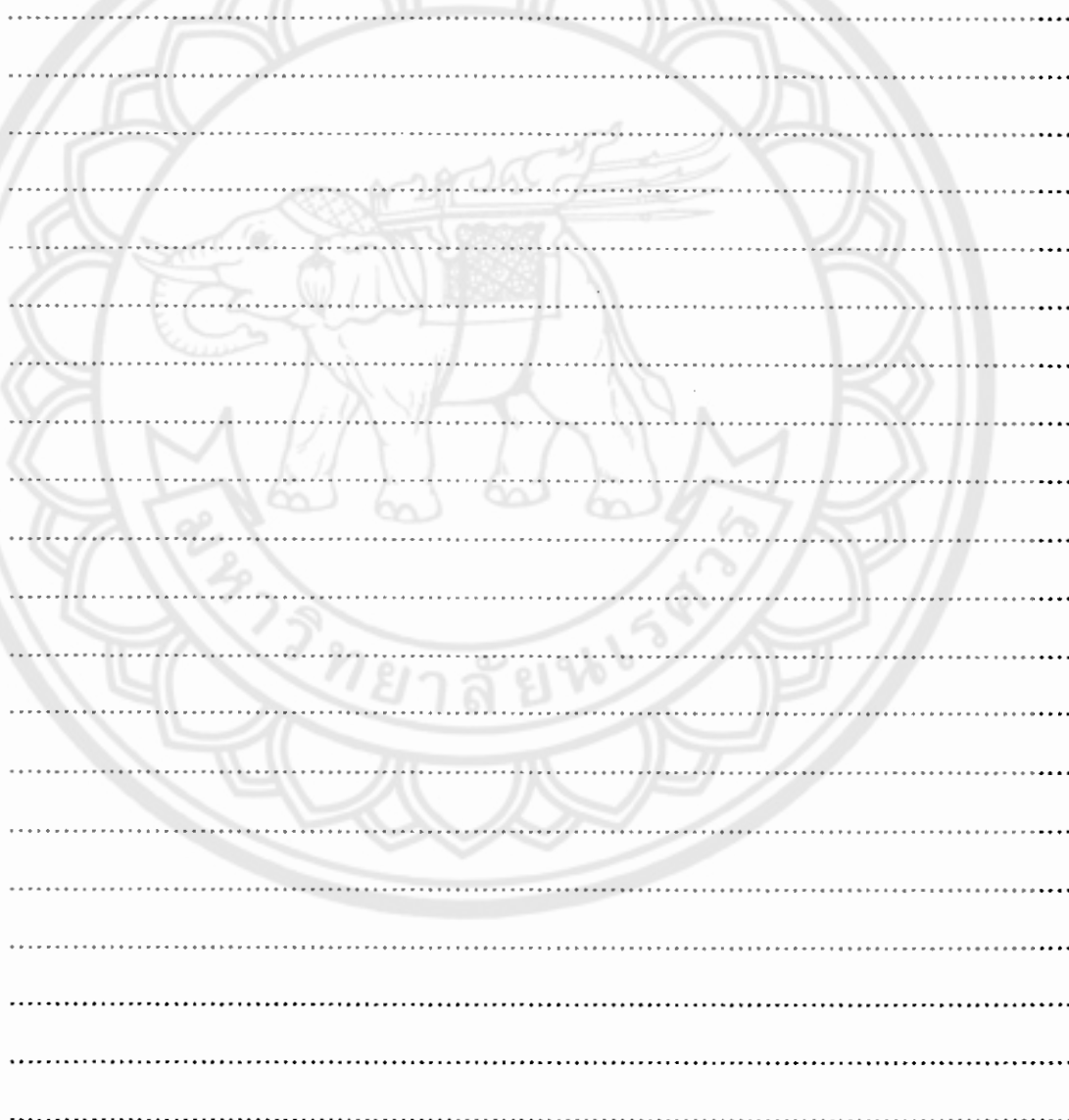
ประเด็นที่ 6 ท่านคิดว่า หลักความคุ้มค่าที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร

หลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย การสร้างความตระหนัก การใช้กลยุทธ์

ในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ มีการใช้เทคนิคการบริหาร
คุณภาพในการดำเนินการ มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นที่ 7 ท่านคิดว่า หลักการสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างรอบด้าน ที่นำมาใช้

ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร

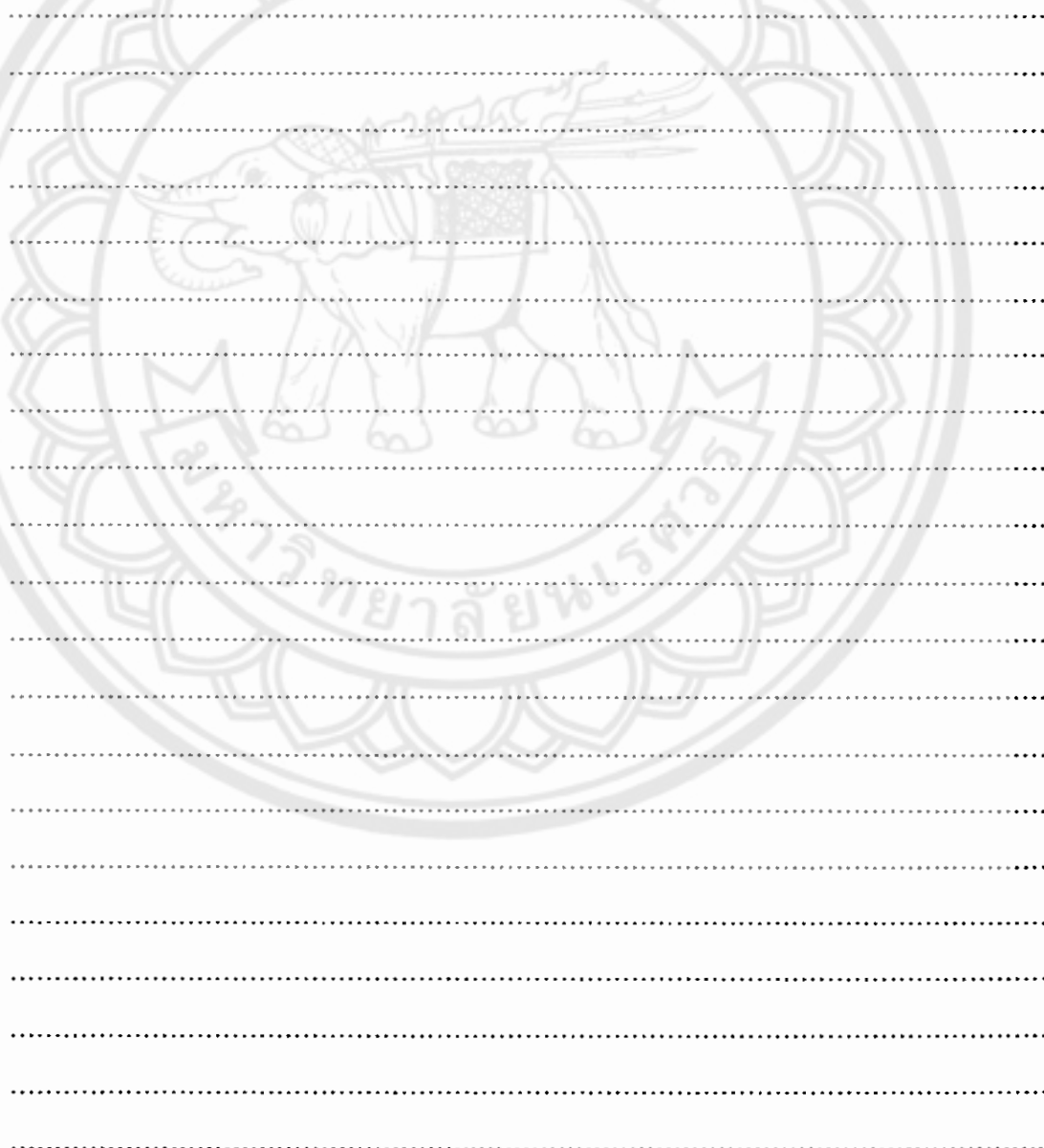
การสร้างยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างรอบด้าน ประกอบด้วย

การสร้าง และดำเนินการตามกระบวนการพัฒนา มีกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ

มีการวางแผนร่วมมือกันในเครือข่ายอย่างหลากหลาย มีการเพิ่มขีดความสามารถการดำเนินงาน

ในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

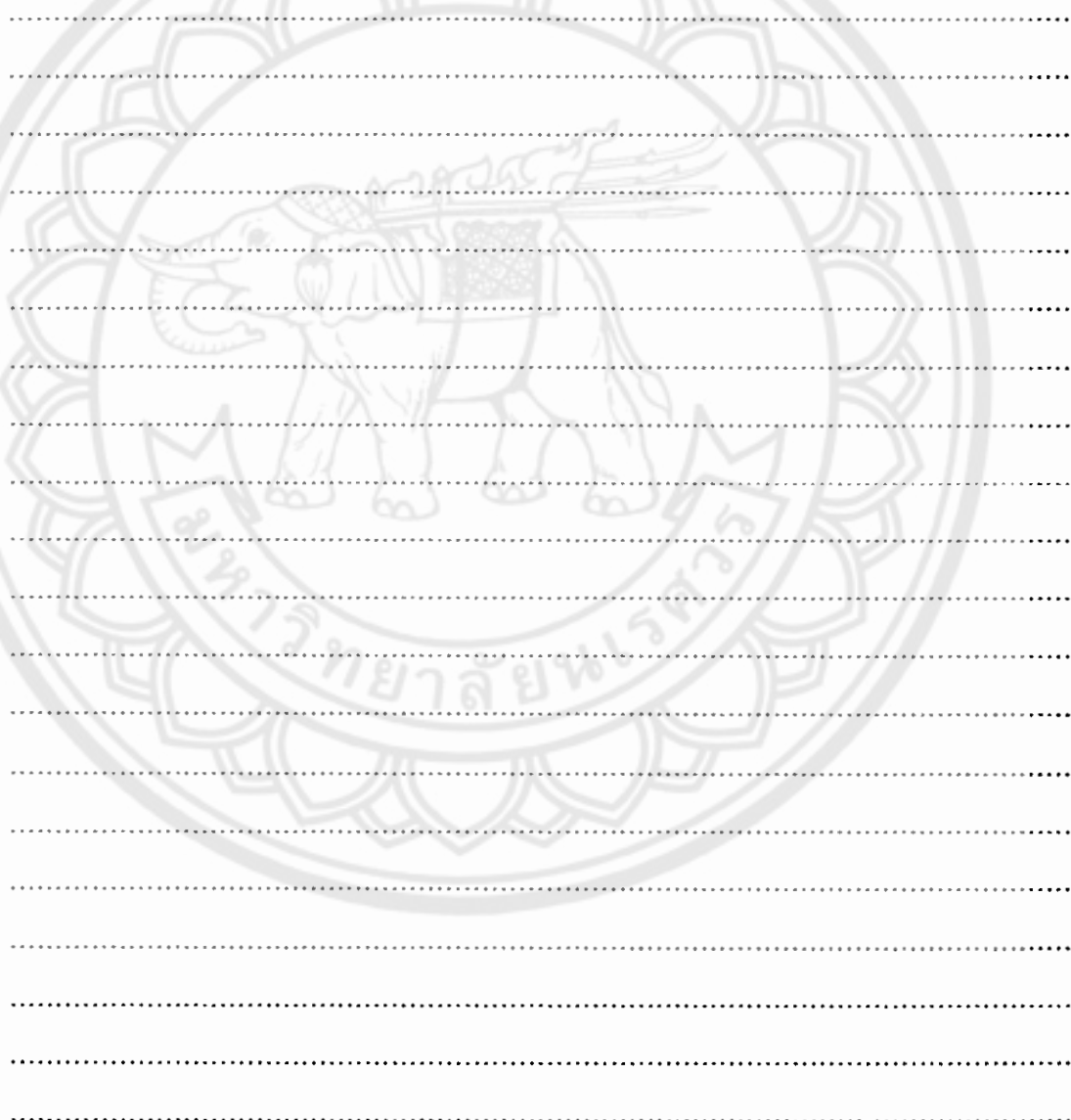

ประเด็นที่ 9 ท่านคิดว่า หลักการสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง ที่นำมาใช้ในการบริหาร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร

การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การจัดระบบการจัดเก็บสะสม
องค์ความรู้ การสร้างแหล่งการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนให้เกิด
การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การเผยแพร่องค์ความรู้

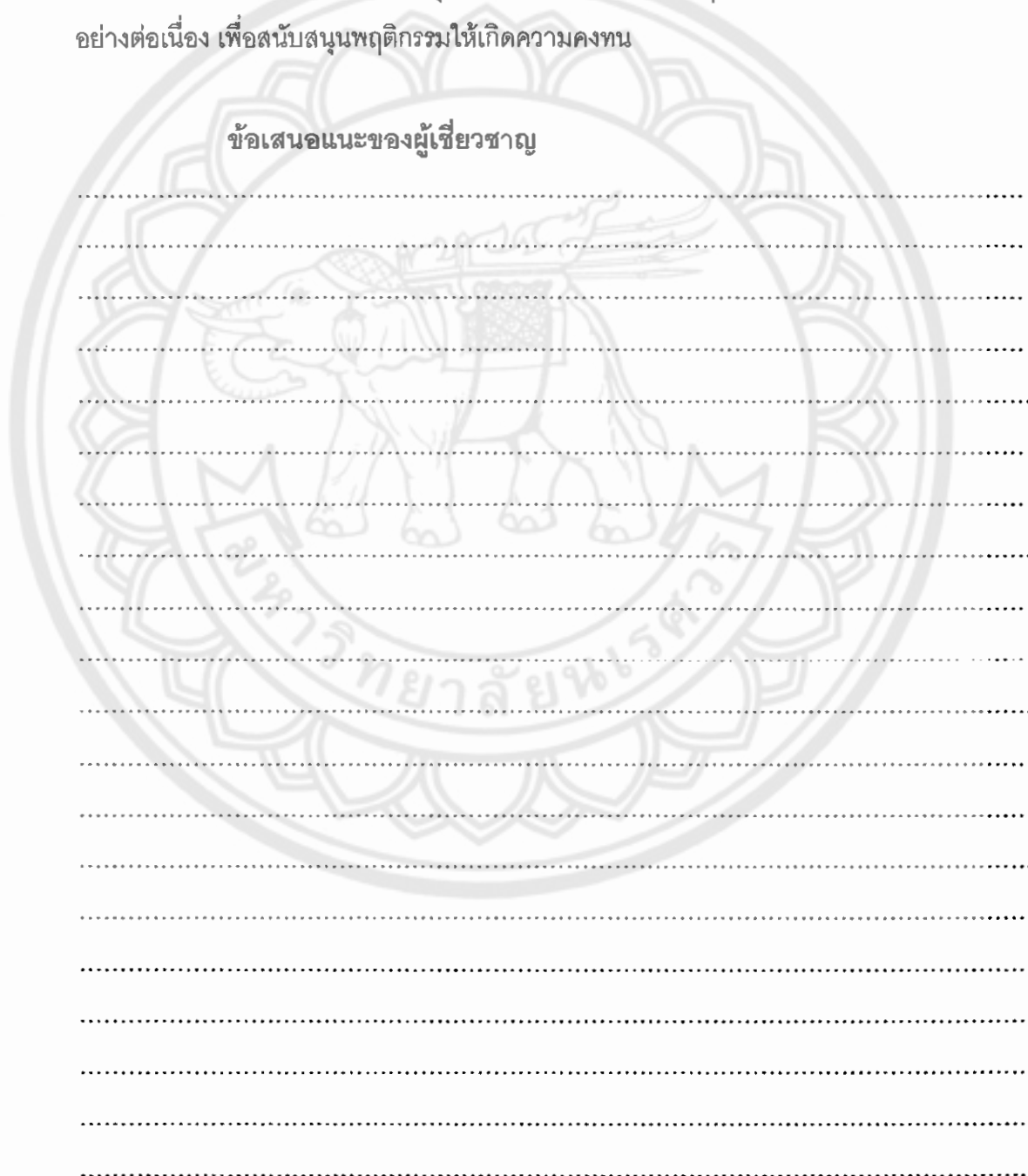
ข้อเสนอนี้ของผู้นำเยาวชน

ประเด็นที่ 10 ท่านคิดว่า หลักการมีวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการพัฒนา ที่นำมาใช้ในการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร

การมีวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการพัฒนา ประกอบด้วย การสร้างคุณลักษณะ
ของบุคลากรที่จะพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในระดับบุคคล กลุ่ม และสังคม ทั้งด้าน
พฤติกรรม ความคิด ที่เอื้อต่อการทำงานให้สำเร็จ การสร้างบรรยากาศในองค์กรที่เอื้อ
ต่อความสำเร็จ การมีวัฒนธรรมที่มีคุณภาพ การส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนา
อย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนพฤติกรรมให้เกิดความคงทน

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

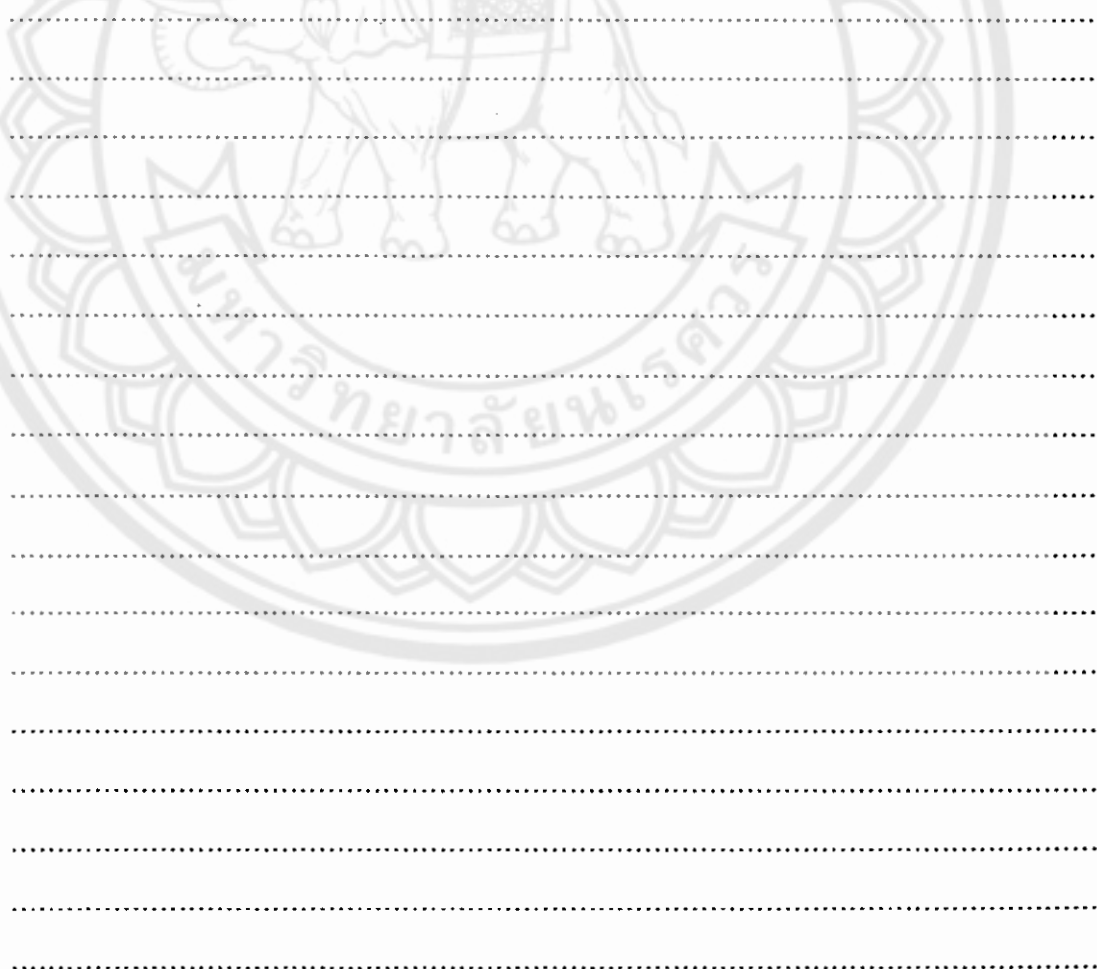

ประเด็นที่ 11 ท่านคิดว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล

และการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง แผนภูมิ ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร ร่วมกับ การสรุป
ปรากฏการณ์ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ใช้หลักกรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม
คุณธรรม รับผิดชอบ โปร่งใส มีส่วนร่วม คำนึงค่า และใช้หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน 4 หลัก ได้แก่ การใช้
ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างรอบด้าน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างองค์ความรู้
อย่างต่อเนื่อง การมีวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการพัฒนา โดยผ่านการตรวจสอบด้วยกระบวนการ
ทางวิจัยที่เป็นระบบ เชื่อถือได้

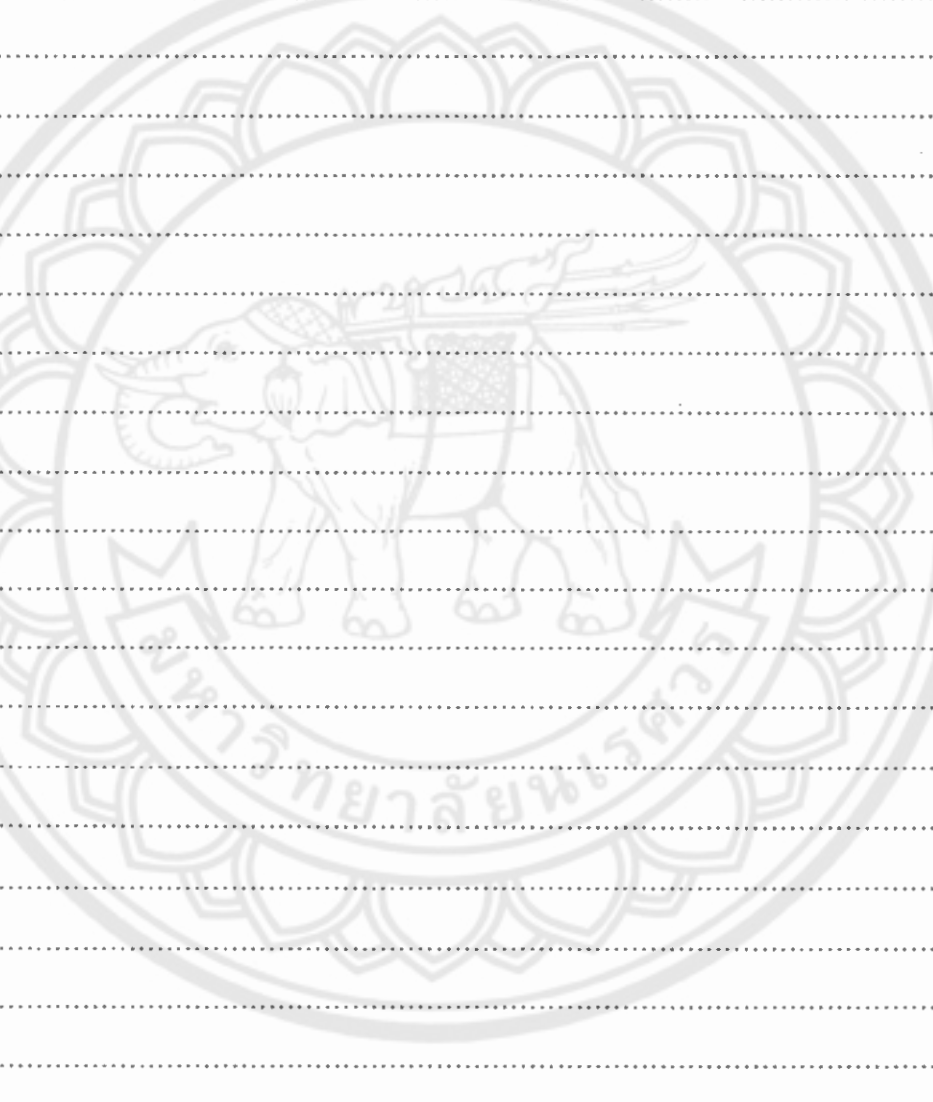
ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นที่ 12 ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามหลักธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือไม่ อย่างไร

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

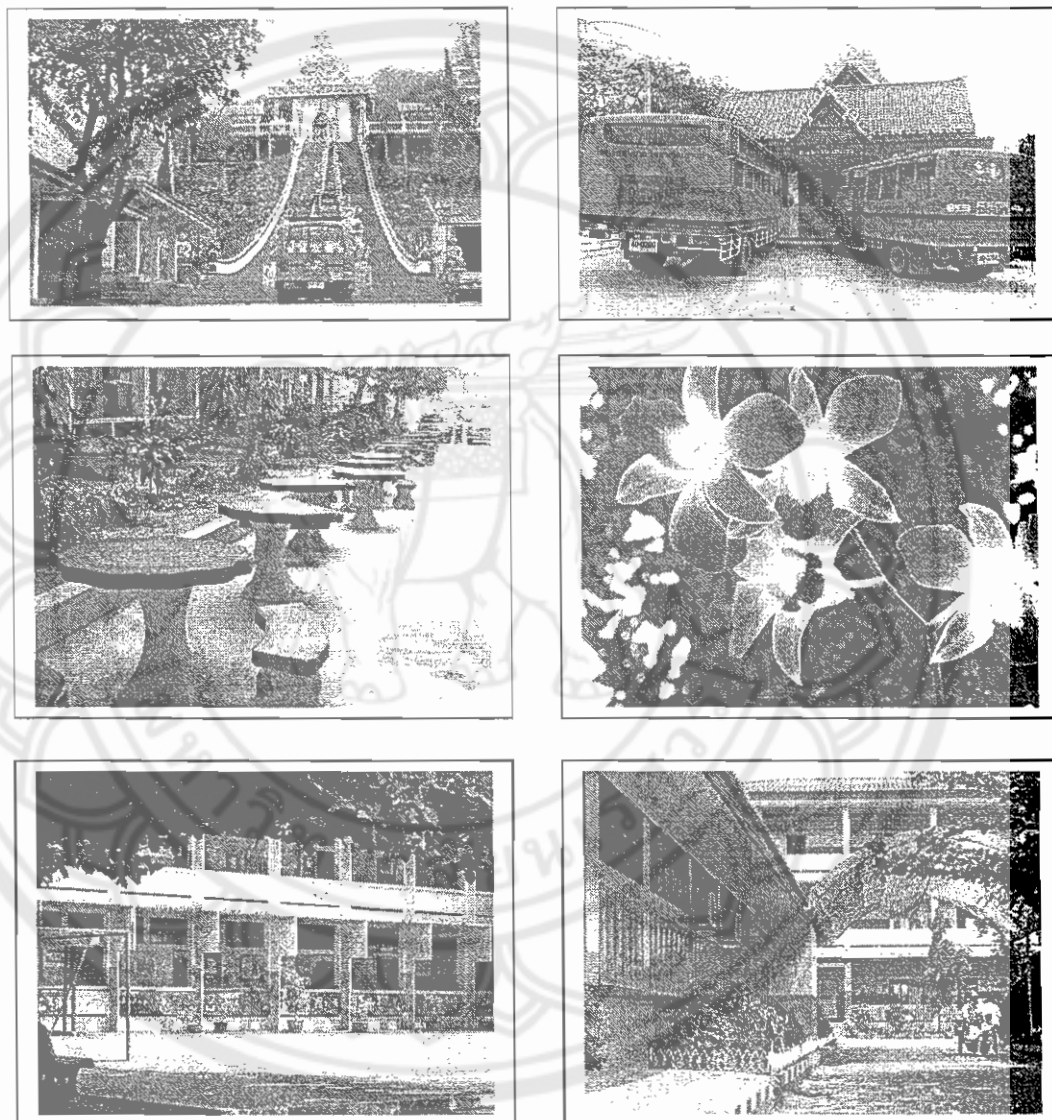
ภาคผนวก ข

ภาพประกอบการเก็บข้อมูลภาคสนาม

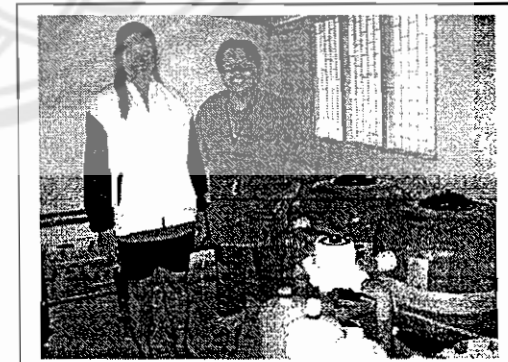
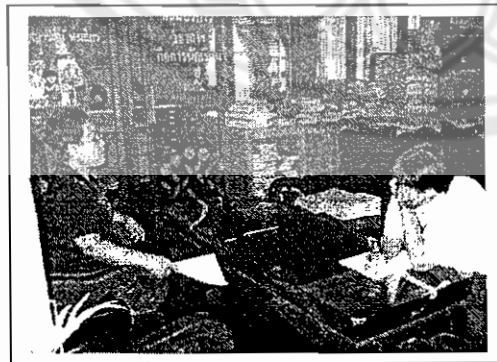
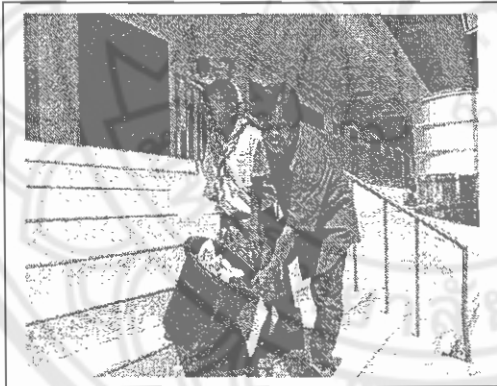
มหาวิทยาลัยพระนคร

ภาคผนวก ข

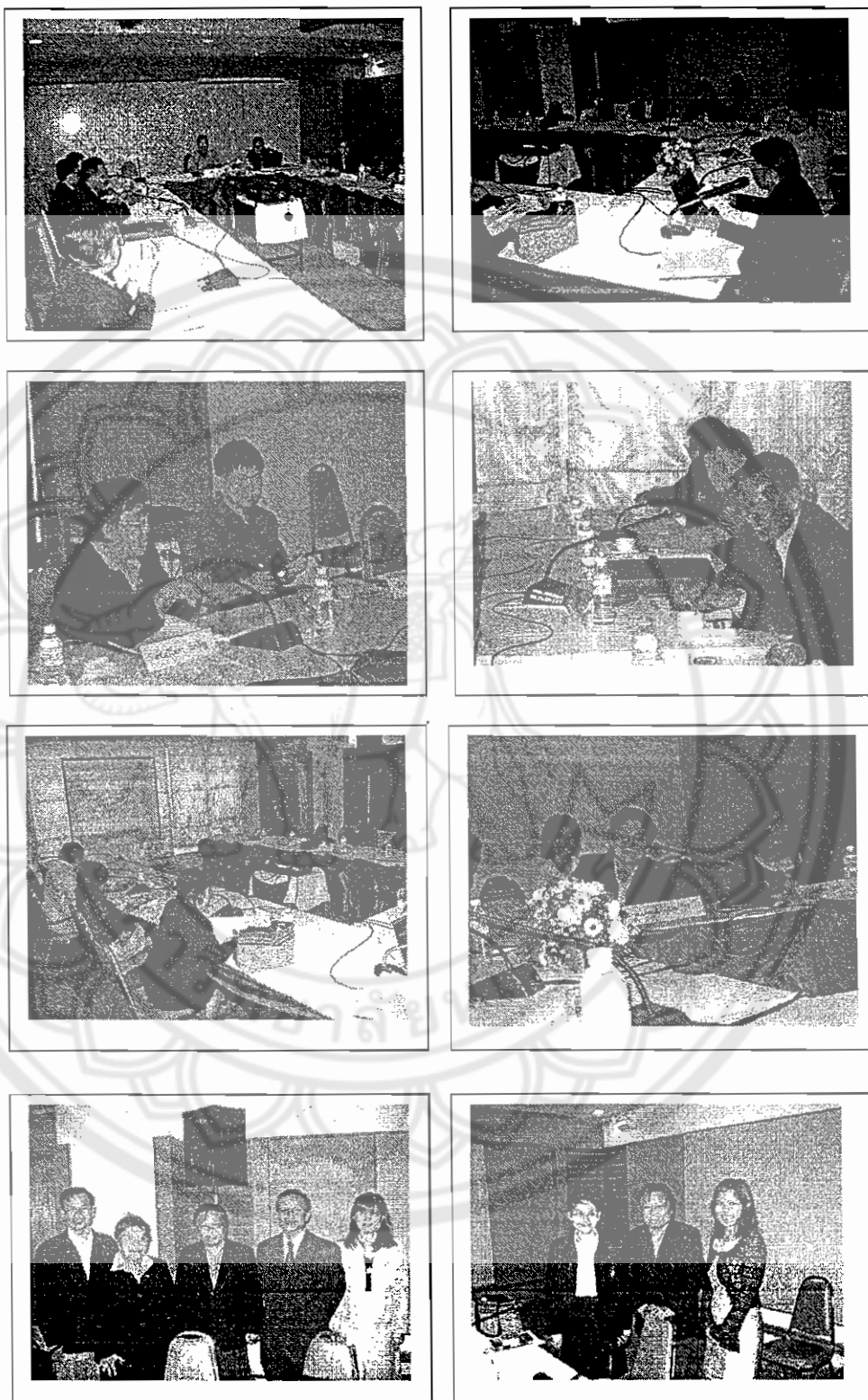
ภาพประกอบการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ภาพ 13 สภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปของสนามวิจัย

ภาพ 14 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ภาพ 15 การสนทนากลุ่ม